
O‘ZBEKISTONNING JSTGA A‘ZO BO‘LISH ISTIQBOLLARI

Axrorov Elyorjon Baxtiyor o‘g‘li

O‘zbekiston Milliy universiteti Jizzax filiali

Annotatsiya: Mazkur maqolada O‘zbekistonning JSTga a‘zo bo‘lish jarayoni, bu yo‘nalishda amalga oshirilayotgan islohotlar va istiqboldagi imkoniyatlar tahlil qilinadi. JSTga a‘zo bo‘lish mamlakat iqtisodiyoti uchun qanday afzalliklar yaratishi, qaysi qiyinchiliklarni keltirib chiqarishi va bu jarayonda qanday chora-tadbirlar ko‘rilishi lozimligi yoritib berilgan.

Kalit so‘zlar: Jahon Savdo Tashkiloti, JSTga a‘zo bo‘lish, xalqaro savdo, investitsiya muhiti, iqtisodiy islohotlar, raqobatbardoshlik, O‘zbekiston iqtisodiyoti, eksport, bojxona tartiboti, xalqaro hamkorlik.

Kirish

Jahon Savdo Tashkiloti (JST) dunyodagi eng yirik xalqaro iqtisodiy tashkilotlardan biri bo‘lib, u global savdo tizimini tartibga solish va savdo to‘siqlarini kamaytirish orqali iqtisodiy taraqqiyotni qo‘llab-quvvatlashga xizmat qiladi. JSTning asosiy maqsadi — xalqaro savdoni liberallashtirish, a‘zo davlatlar o‘rtasida savdo tartiblarini uyg‘unlashtirish va iqtisodiy manfaatlarni himoya qilishdan iborat.

O‘zbekiston JSTga a‘zo bo‘lish jarayonini 1994-yilda boshlagan bo‘lsa-da, uzoq yillar davomida bu masalada sezilarli harakat kuzatilmagan. Lekin oxirgi yillarda mamlakatning tashqi iqtisodiy siyosatida tub o‘zgarishlar amalga oshirilib, JSTga qo‘shilish jarayoni jadallashdi. A‘zo bo‘lish O‘zbekiston uchun yangi iqtisodiy imkoniyatlar eshigini ochib, eksport hajmini oshirish, investitsiyalarni jalb qilish va mahalliy tadbirkorlarning xalqaro bozorlarga chiqishiga yo‘l ochishi mumkin.

Mazkur maqolada O‘zbekistonning JSTga a‘zo bo‘lish jarayoni, bu yo‘nalishda olib borilayotgan islohotlar va istiqboldagi imkoniyatlar tahlil qilinadi.

Asosiy qism

JSTning O‘zbekiston uchun ahamiyati

JSTga a‘zo bo‘lish har qanday mamlakat uchun muhim strategik qadam hisoblanadi. O‘zbekistonning bu tashkilotga qo‘shilishi quyidagi ustunliklarni ta‘minlashi mumkin:

Xalqaro savdo imkoniyatlarini kengaytirish – JSTga a‘zo bo‘lish orqali O‘zbekiston mahsulotlari jahon bozoriga qulay sharoitlarda kirish imkoniyatiga ega bo‘ladi.

Investitsiya muhitini yaxshilash – JST talablari asosida iqtisodiy qonunchilik takomillashtirilishi investorlar uchun ishonchli huquqiy muhit yaratadi.

Eksport hajmini oshirish – Mahsulot va xizmatlar uchun yangi bozorlar ochilib, eksportchilarga xalqaro miqyosda raqobatbardoshlikni oshirish imkoniyati yaratiladi.

Yangi ish o‘rinlari yaratish – Savdo aloqalarining kengayishi ishlab chiqarish hajmini oshirishga va yangi bandlik imkoniyatlarining paydo bo‘lishiga olib keladi.

Iqtisodiy islohotlarning jadallashishi – JST standartlariga moslashish uchun amalga oshiriladigan islohotlar ichki iqtisodiyotni mustahkamlashga xizmat qiladi.

O‘zbekiston JSTga a‘zo bo‘lish yo‘lida amalga oshirayotgan islohotlar

O‘zbekiston hukumati JSTga a‘zo bo‘lish jarayonini jadallashtirish maqsadida qator muhim islohotlarni amalga oshirmoqda:

Savdo tartiblarini liberallashtirish – Eksport-import bo‘yicha to‘siqlarni kamaytirish, bojxona tizimini takomillashtirish va xalqaro savdo normalariga moslashtirish.

Qonunchilikni JST standartlariga moslashtirish – Ichki bozorda raqobat muhitini yaxshilash va savdo qoidalarini JST talablariga mos holda qayta ko‘rib chiqish.

Xalqaro tashkilotlar bilan hamkorlikni rivojlantirish – JST a‘zolari bilan muzokaralar olib borish, investitsiya va texnologik hamkorlikni kuchaytirish.

Mahalliy ishlab chiqaruvchilarni qo‘llab-quvvatlash – JST talablariga mos keladigan mahsulot ishlab chiqarish uchun tadbirkorlarni rag‘batlantirish.

JSTga a‘zo bo‘lish jarayonidagi qiyinchiliklar

O‘zbekistonning JSTga a‘zo bo‘lish yo‘lida bir qancha muammolar ham mavjud. Jumladan:

Ichki ishlab chiqaruvchilarning moslashish jarayoni – JSTga a‘zo bo‘lish mahalliy ishlab chiqaruvchilarga xalqaro raqobatga tayyor bo‘lish majburiyatini yuklaydi.

Yangi savdo qoidalariga moslashish – Bojxona tartiblarining o‘zgarishi, import va eksport shartlarining qayta ko‘rib chiqilishi qo‘shimcha huquqiy va iqtisodiy moslashuvni talab qiladi.

Ba‘zi tovar tarmoqlarida raqobatning kuchayishi – JST a‘zolidan so‘ng xorijiy kompaniyalar uchun O‘zbekiston bozoriga kirish soddalashtiriladi, bu esa mahalliy korxonalar oldida qo‘shimcha raqobat muammosini yuzaga keltirishi mumkin

Xulosa

O‘zbekistonning JSTga a‘zo bo‘lishi mamlakat iqtisodiyotining yanada ochiq va raqobatbardosh bo‘lishiga xizmat qiladi. Ushbu jarayonning to‘g‘ri boshqarilishi nafaqat iqtisodiy o‘shishni jadallashtirish, balki mahalliy tadbirkorlarning global bozorga chiqishiga imkon yaratadi.

Hukumat tomonidan olib borilayotgan islohotlar JST talablariga moslashishga qaratilgan bo‘lib, uzoq muddatda savdo va investitsiya imkoniyatlarini kengaytiradi. Biroq, mahalliy ishlab chiqaruvchilarni xalqaro bozordagi raqobatga tayyorlash, qonunchilikni JST standartlariga moslashtirish va iqtisodiy barqarorlikni ta‘minlash bo‘yicha uzluksiz islohotlar olib borilishi lozim.

Agar O‘zbekiston JSTga a‘zo bo‘lish jarayonini muvaffaqiyatli yakunlasa, bu nafaqat iqtisodiy rivojlanish, balki xalqaro savdoda ishtirok etish imkoniyatlarini ham kengaytiradi. Shu sababli, mamlakat iqtisodiyotini isloh qilish va JST talablariga moslashtirish istiqboldagi eng muhim vazifalardan biri hisoblanadi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Sh.M. Mirziyoyevning JSTga a'zo bo'lish bo'yicha strategik qarorlari.
2. JST rasmiy hujjatlari va a'zo davlatlar tajribasi bo'yicha hisobotlar.
3. O'zbekiston Respublikasi Iqtisodiyot va moliya vazirligi tomonidan tayyorlangan statistik ma'lumotlar va tahlillar.
4. Xalqaro moliya institutlari va iqtisodiy tashkilotlarning JST bo'yicha chop etgan tahliliy materiallari.